

[Hauch.]

ogsaa paa nærværende Tidspunkt kunde have nogen Interesse i at stifte Bekendtskab med, navnlig med Henblik paa det Standpunkt, det radikale Parti tidligere har indtaget i denne Sag. Det radikale Venstres Forslag gik nemlig ud paa, at Tyende og Kvinder skulde have Valgret og være valgbare; Valgrets alderen til begge Ting skulde være 25 Aar, og Landstinget skulde vælges ved indirekte Valg. Ja, det kan maaske i Dag synes lidt mærkeligt, men saadan var det altsaa paa det Tidspunkt, der ikke ligger saa forfærdelig langt tilbage.

Grundloven af 1915, der ligger herude i Sølvskrinet, og som bl. a. er underskrevet af dette høje Tings Formand, af P. Munch og af Hassing-Jørgensen, traadte paa Grund af de urolige Forhold under Verdenskrigen først i Kraft den 21. April 1918. Med Grundloven af 1915 var den almindelige Valgret ført til endelig Sejr i vor Forfatning, hvad alle maatte erkende. Jeg ser nok i „Berlingske Tidende“, at nu skal den almindelige Valgret til at sejre igen, dersom det her foreliggende Grundlovsforslag gennemføres. Det maa aabenbart knibe noget for det gamle konservative Blad at finde Stof til Begejstringsudbrud med Hensyn til dette Grundlovsforslag, hvilket jeg i og for sig udmærket godt kan forstaa, naar man ser hen til, hvad det er, der er kommet ud af det.

De Politikere, der gennem deres politiske Liv havde kæmpet for at tilbageerobre Junigrundlovens Rettigheder, gav i 1915 Udtryk for Taknemmelighed og Begejstring. Dette Tings højtærede Formand har gjort det i en Udtalelse om, at ved den nye Grundlov er alle politiske Privilegier afskaffet, den giver lige statsborgerlig Ret til Mand og Kvinde, rig og fattig, høj og lav. Det er forstandige Ord, der har deres fulde Gyldighed den Dag i Dag. Saa stærkt virkede Begejstringen paa afdøde Minister Borgbjerg, der jo ellers ikke var mundlam, at han maatte ty til Salmistens Ord, som er tilstrækkelig kendt af alle Mennesker med politisk Interesse og navnlig Interesse for Forfatningsforhold. Jeg skal ikke trætte det høje Ting med flere Citater, men der er i øvrigt nok af dem. Dersom man vil gennemgaa, hvad der blev sagt, da den Grundlov, der nu skal ændres, blev vedtaget, vil man se, at det ikke manglede — og det er i og for sig forstaaeligt — paa begejstrede Udtryk for det, man havde naaet, sammenlignet med det, man havde.

Det varede imidlertid ikke længe, før

Socialdemokraterne paa ny rejste Spørgsmaalet om en Forfatningsændring. Den Stilling, Socialdemokraterne indtog i Anledning af den Ændring, der maatte gennemføres ved Sønderjyllands Tilbagevenden til Danmark, var i og for sig ikke særlig pyntelig for dette Parti. Vi blev heldigvis forskaanet for den Ydmygelse, det vilde have været for vort Land, dersom Folkeafstemningen var faldet anderledes ud, men det var i hvert Fald ikke Socialdemokraternes Skyld. Republikkens Indførelse er nu af Socialdemokraterne og de Radikale taget ud af Programmet, i hvert Fald foreløbig, og med Henblik paa de Udtalelser, den højtærede Statsminister i saa Henseende har fremsat paa forskelligt Sted og paa mange Maader, maa man gaa ud fra, at i hans Tid bliver dette Spørgsmaal næppe paa ny rejst.

I Slutningen af 1934—35 fremsatte Ministeriet Stauning et Grundlovsforslag, der vedtoges i Folketinget, men forkastedes i Landstinget. Efter den bornholmske Lotterigevinst for Socialdemokratiet ved det sidste Landstingsvalg maatte man gaa ud fra, at Forslaget var kommet igen i forrige Rigsdagssamling. Det maa være berettiget at spørge den højtærede Statsminister: Hvorfor kom dette Forslag ikke igen? Hvorfor blev det liggende i Skuffen? Var der noget i Vejen med selve Forslaget? Jeg kan se, at det irriterer den højtærede Indenrigsminister, at man stiller et saadant i og for sig berettiget Spørgsmaal. (*Indenrigsministeren* [Bertel Dahlgaard]: Det er saa haabløst!). Ja, den højtærede Indenrigsminister er haabløs, det er jeg enig med ham i, ogsaa i sine Afbyrdelser. Forslaget kunde jo have været forelagt Folketinget og behandlet paa normal Vis. Det havde været den naturlige Fremgangsmaade. I Stedet for kom Regeringen med Forslag om Nedsættelse af en Kommission, et Forslag, som vort Parti gik imod, fordi vi fandt det naturligt, at Regeringen gik den reglementerede Vej, som Forfatningen anviser. Man maa jo være opmærksom paa, at her var ikke Tale om en Lovgivning paa et nyt Omraade, der kunde kræve sagkyndig Undersøgelse i en Kommission. Under Behandlingen i et Rigsdagsudvalg kunde den højtærede Statsminister have faaet al den politiske Sagkundskab til Raadighed, han havde Brug for, ja, han kunde endog have været sikker paa i et saadant Folketingsudvalg at have til Raadighed den Mand, der har opkastet sig til den egentlige Fører i disse Forfatningsforhandlinger. Der havde